

Protokół z posiedzenia Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, które odbyło się 29 września 2015 r.

w budynku Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,

Warszawa, ul. Nowogrodzka 1/3/5

Posiedzenie Zespołu w dniu 29 września 2015 r. poświęcone było tematowi zapewnienia osobom niepełnosprawnym, na zasadzie równości z innymi osobami, udziału w życiu kulturalnym, rekreacji, turystyce i sporcie. Spotkanie odbyło się wg porządku, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszego sprawozdania.

Posiedzenie otworzył Przewodniczący Zespołu, Pan Jarosław Duda – Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, który powitał gości i przedstawił ustalony porządek obrad. Następnie Przewodniczący Zespołu wręczył powołania nowym członkom Zespołu oraz ich Zastępcom oraz przekazał odwołania poprzednim reprezentantom resortów na ręce nowo powołanych.

Na wstępie Przewodniczący przypomniał o obowiązkach wynikających z artykułu 30. Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych, który dotyczy prawa osób niepełnosprawnych do udziału w życiu kulturalnym, rekreacji, turystyce i sporcie na zasadzie równości z innymi osobami. Przewodniczący podkreślił, że aktywny udział w tych sferach życia jest formą współuczestnictwa w życiu publicznym, dlatego tak ważne jest rozpoznawanie i eliminowanie barier oraz podejmowanie działań w celu zapewnienia pełnej dostępności do tych obiektów.

Następnie Przewodniczący oddał głos **Pani Alinie Wojtowicz-Pomiernej, Zastępcy Dyrektora Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych**, która wprowadziła uczestników w tematykę posiedzenia.

Następnie przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego zaprezentowali informacje na temat działań resortu w zakresie zapewnienia osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności dostępu do miejsc kultury, uwzględniając zarówno dostępność architektoniczną, jak i dostępność oferty tych miejsc. Pan **Dariusz Jankowski** z Departamentu Ochrony Zabytków przedstawił informacje na temat udostępniania zabytków osobom niepełnosprawnym. Pani **Hanna Samson-Majak** z Departamentu Narodowych Instytucji Kultury przedstawiła informacje na temat różnych form aktywizacji osób niepełnosprawnych w instytucjach artystycznych. Pani **Justyna Kowal** z Departamentu Dziedzictwa Kulturowego omówiła zagadnienia związane z dostosowywaniem muzeów

podległych i współprowadzonych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a szczególnie ich oferty edukacyjnej do potrzeb osób z różnymi dysfunkcjami. Pani **Anna Wotlińska** z Departamentu Szkolnictwa Artystycznego i Edukacji Kulturalnej zaprezentowała działania resortu w zakresie edukacji kulturowej. Pani **Małgorzata Kurek** z Departamentu Mecenatu Państwa przedstawiła informacje na temat działań resortu na rzecz ułatwienia osobom z niepełnosprawnościami dostępu do bibliotek publicznych.

Następnie **Pani Elżbieta Bojanowska i Pani Maria Jakonowska z Ministerstwa Sportu i Turystyki** zaprezentowały informacje na temat działań resortu podjętych w celu zapewnienia udziału osób niepełnosprawnych w turystyce i sporcie.

Wystąpienia strony rządowej zakończył **Pan Wojciech Hurkała z Ministerstwa Środowiska**, który przedstawił informacje na temat działań resortu podjętych w celu zapewnienia dostępności parków narodowych do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Powyższej wymienione prezentacje stanowią załącznik nr 2 do niniejszego sprawozdania.

Następnie Przewodniczący Zespołu otworzył dyskusję.

Pan Jacek Zadrozny z Fundacji Vis Maior zgłosił pomysł zobowiązania twórców, którzy otrzymują dofinansowanie na realizację filmów z Państwowego Instytutu Sztuki Filmowej, aby obowiązkowo wyposażali materiały filmowe w audiodeskrypcję, napisy dla osób niesłyszących, czy nawet tłumaczenie na j. migowy. Byłoby to rozwiązanie systemowe, które dodatkowo rozwiązywałoby problem praw autorskich, ponieważ napisy tworzone byłyby przez właściciela materiału źródłowego.

Stwierdził również, że Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego mogłoby stosować wymóg dostępności przy dofinansowywaniu konkursów na realizację projektów kulturalnych – obowiązkowo przy realizacji dużych wydarzeń, a w przypadku wydarzeń na mniejszą skalę - w ramach dodatkowych punktów podczas oceny wniosku. Postulował, aby mechanizmy w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy Europejskich na lata 2014-2020 stosować również przy konkursach ze środków krajowych.

Pan Władysław Gołąb, Prezes honorowy Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi w Laskach, podziękował Ministerstwu Środowiska za sfinansowanie Atlasu Parków Narodowych w Polsce dla osób niewidomych i słabowidzących, wyposażenie wszystkich Parków Narodowych w niniejsze materiały oraz zorganizowanie konferencji z udziałem przedstawicieli parków narodowych. Pan Gołąb zwrócił również uwagę na potrzebę właściwego przygotowania personelu muzeów, bibliotek oraz innych obiektów kultury, którzy nie zawsze wiedzą jak postępować z osobami niewidomymi.

Pan Artur Marcinkowski, Przewodniczący Rady Fundacji Widzialni, zaznaczył, że dostęp do dóbr kultury i sportu zaczyna się w sieci internetowej, gdzie można sprawdzić

informacje na temat różnych wydarzeń, kupić bilet itp. Poinformował również zebranych na sali, że strony internetowe Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz Ministerstwa Środowiska nie spełniają norm WCAG 2.0. Poinformował również zebranych, że Fundacja Widzialni, w ramach Polskiej Akademii Dostępności, przeprowadza szkolenia z zakresu tworzenia dostępnych stron internetowych i dostępnych treści, na które zaprasza przedstawicieli wszystkich resortów.

Pani Alina Wojtowicz-Pomierna zgodziła się z przedmówcą, że kwestia dostępności zaczyna się od dostępu do informacji. Strony internetowe powinny zawierać treści w dostępnym formacie, proste i zrozumiałe, właściwe dla czytelnika z określoną dysfunkcją. Poinformowała zebranych, że przejrzała wiele stron instytucji kultury, w celu znalezienia informacji, z której wynika, czy konkretna oferta jest adresowana do osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Poinformowała, że do takiej informacji można dotrzeć w bardzo nielicznych przypadkach, warto więc wziąć pod rozwagę propozycje przedstawiciela Fundacji Widzialni.

Pan dr hab. inż. arch. Marek Wysocki z Politechniki Gdańskiej skomentował obecne przepisy prawa budowlanego, które - jak stwierdził - dyskryminują osoby niepełnosprawne w dostępie do zabytków. Stwierdził również, że grantodawcy powinni zobowiązać grantobiorców do przedstawiania ofert zawierających informacje dotyczące dostępności. Stwierdził również, że mechanizm racjonalnych usprawnień można byłoby stosować w przypadkach obiektów zabytkowych, co powinno zostać poprzedzone odpowiednim audytem. Zgłosił również pomysł, aby każde z Ministerstw wydało podręcznik dobrych praktyk w zakresie dostępności i projektowania uniwersalnego.

Pani Alina Wojtowicz-Pomierna stwierdziła, że kwestie dostępności są bardzo ważne w kontekście wykorzystania funduszy europejskich w ramach perspektywy finansowej na lata 2014-2020 i należy pamiętać, że stosowanie rozwiązań zapewniających dostępność jest w tym kontekście kluczowe. Niespełnianie wymagań w zakresie dostępności może skutkować w przyszłości koniecznością zwrotu środków.

Pani Kajetana Maciejska-Roczan z Polskiego Związku Głuchych zwróciła uwagę na brak dostosowania obiektów kultury, sportu i turystyki do potrzeb osób głuchych i słabosłyszących. Podała przykład hoteli i obiektów noclegowych, które przystosowane są głównie do osób niepełnosprawnych ruchowo. Brakuje natomiast rozwiązań, takich jak np. sygnalizacja świetlna, która w razie niebezpieczeństwa informowałaby o tym osobę niesłyszącą. Stwierdziła również, że dyskusja na temat dostępności zbyt często skupia się na likwidacji barier architektonicznych. Podała przykład bibliotek, które w małych miejscowościach i na wsiach powinny funkcjonować jako centra kulturalne, które integrują wszystkich mieszkańców.

Pan Piotr Kowalski z oddziału łódzkiego Polskiego Związku Głuchych odniósł się do wypowiedzi niektórych prelegentów krytykując niektóre rozwiązania – np. lektora na

stronach internetowych Ministerstwa Środowiska, który powinien być zastąpiony tekstem możliwym do odczytania przez program czytający, niski stopień finansowania sportu, czy organizowanie wydarzeń dedykowanych dla osób niepełnosprawnych, które powinny być wydarzeniami dla wszystkich, dostępnymi również dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Odnosił się również do kwestii napisów w filmach stwierdzając, że jest to rozwiązanie, które nie generuje dużych kosztów. Poinformował również o projekcie realizowanym wraz z fundacją TUS, Vis Maior oraz partnerem z Islandii, w ramach którego przeprowadzono audyt dostępności ok. 200 inwestycji, które powstały przy udziale środków z funduszy strukturalnych UE. Wyniki badania pokazują, że znaczna większość obiektów nie jest dostępna dla osób z niepełnosprawnościami lub jest dostępna w ograniczonym zakresie.

Pan Eugeniusz Jacek, Przewodniczący Rady Krajowej ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych PTTK, stwierdził, że turystyka niekomercyjna jest niedoceniana i dyskryminowana. Zgłosił postulat powołania w Ministerstwie Sportu i Turystyki Departamentu Turystyki dla Wszystkich (na wzór Departamentu Sportu dla Wszystkich), który współpracowałby z jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi. Zgłosił również postulaty utworzenia Funduszu Rozwoju Turystyki Społecznej oraz wprowadzenia tematyki aktywności turystycznej do szkół i na uczelnie wyższe. Zwrócił uwagę na potrzebę szkolenia asystentów osobistych osób niepełnosprawnych, którzy mogliby wspierać te osoby podczas uprawiania turystyki.

Pan Marek Wysocki zastanawiał się, czy jakkolwiek Urząd Marszałkowski nałożył karę pieniężną na hotel za niedostosowanie usługi do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wyraził zadowolenie z faktu, że w ustawie o Rewitalizacji znalazł się zapis o konieczności stosowania projektowania uniwersalnego. Stwierdził również, że dyskusje dotyczące dostępności powinny kłaść akcent na wymagania stosowania odpowiednich przepisów.

Pani Alina Wojtowicz-Pomierna zgodziła się z przedmówcą w kwestii konieczności zapewnienia egzekwowania przepisów prawa w zakresie dostępności. Stwierdziła również, że powinniśmy pamiętać, że osoby niepełnosprawne to nie grupa jednorodna – jest to bardzo ważna refleksja, która przewijała się przez większość wypowiedzi. Osoby niepełnosprawne to nie tylko osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich. Wśród grupy osób niepełnosprawnych ruchowo są osoby, które mają różne potrzeby. Stwierdziła, że dbając o potrzeby wszystkich osób niepełnosprawnych zadbamy o potrzeby nas wszystkich. Następnie podziękowała uczestnikom za spotkanie i zaprosiła na kolejne.

Protokołował:
Mateusz Smoter, BON, MPiPS

Stały Zastępca Zastępcy
Przewodniczącego Zespołu
Alina Wojtowicz-Pomierna

